

Dyrkningsforsøg med Jordbærsorter.

1926—1931.

Ved Edv. Christiansen.

260. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Forsøgenes Formaal har været at udpege de Jordbærsorter, der under de givne Forhold har haft den største Værdi som Handels- og Torvebær. I Beretningen er omtalt, hvilke Forhold der foruden Ydeevne er anvendte som Maal for Sorternes Dyrkningsværdi. Forsøgene er udførte paa Forsøgsstationerne ved Blangsted og Spangsbjerg i Aarene 1926—1931.

Beretningen er udarbejdet af Forstander *Edv. Christiansen*, medens Beregningerne hovedsagelig er udførte af Assistent *Aksel Henriksen*.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Forsøgene er udførte paa Forsøgsstationerne ved Blangsted og Spangsbjerg i Aarene fra 1926 til og med 1931. Det har her ligesom ved de tidligere udførte Forsøg været Formaalet at prøve nyere fremkomne Sorters Dyrkningsværdi i Forhold til ældre Sorter. Af ældre Sorter, der nu snart i mange Aar har haft Føringen og vundet en overordentlig stor Udbredelse, maa i første Linie nævnes Deutsch Evern og Abundance. Af tidlige Bær er der endnu ingen Sort, der har overgaaet Deutsch Evern, hverken i Ydeevne eller Tidlighed. Abundance er ligeledes en Hovedsort i Egne, hvor Jordbær dyrkningen spiller en større Rolle. Den er middeltidlig, holdbar og særlig paa lidt fugtig Jord meget yderig. Dertil er Bærrene tillige forholdsvis meget holdbare og fortrinlige Syltebær. Det er da ogsaa ud fra disse Erfaringer, at Abundance og Deutsch Evern er benyttede som Maalesorter saavel i disse som i tidligere udførte Forsøg.

Følgende Sorter har deltaget i Forsøgene:

1) Spangsbjerg 5, 2) Spangsbjerg 4 »Koral«, 3) Abundance, 4) Deutsch Evern, 5) Laxtons Utility, 6) Frau Direktor Echtermeyer, 7) Späte von Leopoldshall, 8) Elefant og 9) Laxtons Leader.

Sidstnævnte Sort er dog ikke medtaget i Opgørelsen, idet den frøs næsten helt bort i Vinteren 1928. Sorterne er i de efterfølgende Tabeller opførte i den nævnte Rækkefølge.

Kort Oversigt over tidligere udførte Forsøg paa Forsøgsstationerne.

Fra 1911 til 1914 blev der udført et Dyrkningsforsøg med følgende Sorter paa Boldesagerarealet (Ribe Amts vestre Landboforenings Havebrugsudvalg). Jordbunden er meget let Sandmuld med sandblandet Grus som Underlag og ikke særlig velegnet til Jordbær:

Gennemsnitsudbyttet i 4 Aar 1911—14:

	kg pr 100 m ²	Forholdstal:
Abricose.....	47.2	100
Deutsch Evern	45.8	97
British Queen	45.4	96
Kaiser Wilhelm	43.4	92
Sieger (Sejerherren) ..	42.8	91

Dette Forsøg er offentliggjort i den jyske Planteavlsberetning for 1914. Allerede dengang var Deutsch Evern stærkt udbredt og fortrængte i Løbet af nogle Aar den anden tyske Sort, Sieger, der i en Del Aar havde haft en ret stærk Udbredelse paa Grund af, at den var ret storfrugt og velsmagende. Men den er ikke saa tidlig som Deutsch Evern og selv under gunstige Forhold mindre frugtbar. Abricose, der i dette Forsøg staar med det højeste Udbytte, har ikke faaet nogen Betydning i Erhvervsplantninger, da Bærrene er af en bleg, matrød Farve og tillige meget bløde. Sorten har en Tid haft nogen Udbredelse i private Haver. British Queen er en meget gammel, engelsk Sort med holdbare, faste Bær, men temmelig smaafrugt og ikke særlig yderig. Den og Kaiser Wilhelm er ogsaa saa godt som helt forsvundne fra Haverne.

I Aarene fra 1914 til 1918 blev der paa de dengang lige oprettede Forsøgsstationer Spangsbjerg (Boldesagerarealet) og Blangsted, paabegyndt et Sortsforsøg med 16 Sorter. Disse Forsøg er offentliggjorte i Tidsskrift for Planteavl, 27. Bind.

Forsøgene omfatter baade tidlige og sildige Sorter. Da Jorden ved Blangsted endnu ikke var undergaaet den havemæssige Omdannelse med Hensyn til Porøsitet og Læ, som Jordbær helst skal have for at kunne trives godt, blev Udbyttet her meget lille, tillige døde mange Planter, uden at der kunde paavises nogen bestemt Insekt- eller Svampesygdom som Aarsag dertil. I den korte Oversigt, som her skal gives over Forsøgene, nævnes kun Tallene fra Spangsbjerg (Boldesagerarealet):

Tidlige og middeltidlige Sorter 1914—16	Aarligt Udbytte, kg pr. 100 m ²	Forholdstal
Deutsch Evern	79.3	100
Rotkäppschen	47.5	60
Jörn Uhl	46.0	58
Konsum	38.8	49
The Laxton	38.5	49
Hans Broge	36.9	47
Frühe Lore	34.1	43

Der er i Aarene fra omkring 1900 særlig fra Tyskland fremkommet en lang Række Jordbærsorter, særlig anbefalet som meget storfrugtede, med større Ydeevne end de gamle Sorter og med færre uheldige Egenskaber end disse. Forsøgene baade ved Blangsted og Spangsbjerg viste imidlertid, at ingen af de paagældende Sorter kunde maale sig med Deutsch Evern, hverken i Ydeevne eller Tidlighed. Den eneste af de prøvede Sorter, som naaede samme Tidlighed, var Rotkäppschen, men dens Ydeevne er dog meget for lille til, at der har kunnet skabes nogen Interesse for Sorten. De øvrige Sorter har kun givet henimod halvt saa stor en Afgrøde som Deutsch Evern, og er dertil meget sildigere, hvilket paavirker den økonomiske Betydning.

Af middeltidlige og sildige Sorter blev i dette Forsøg prøvet følgende:

1915—17	Aarligt Udbytte, kg pr. 100 m ²	Forholdstal
Abundance	97.4	100
Späte v Leopoldshall	79.3	100
Weserruhm	73.8	93
Bedford Champion	70.6	89
Königin Luise	69.3	87
Henriette Nimb	58.9	74
Lucida perfecta	47.5	60
Laxtons Latest	17.4	22

Blandt de dengang nyere, middeltidlige og sildige Sorter findes flere ret gode, men det gaar dog her som i Forsøget med de tidlige, at ingen af de nye Sorter har formaaet at fortrænge Maalesorten, Abundance. Den Sort, der kommer den nærmest og staar lidt over den i Kvalitet, er Weserruhm, der er et meget godt Syltebær og ligesom Abundance let at plukke og anvende i Husholdningen, da Bægeret slipper meget let. Men den staar ret kendeligt tilbage for Abundance i Ydeevne.

Späte von Leopoldshall staar i dette Forsøg med et meget stort Udbytte, praktisk talt ligesaa højt som Maalesortens, men det er en noget lunefuld Sort, hvad senere Forsøg har vist. Indtræffer Høsten sent, og Vejret bliver køligt og fugtigt, kan det ske, at der gaar mange af de sidst modne Bær tabt. I meget strænge Vintre synes den ogsaa undertiden at være mindre haardfør. I varme Somre, hvor Jordbærhøsten indtræder tidligt, og Jordbærtiden bliver kort, giver Späte ofte et stort Udbytte og vil tillige i saadanne Aar være let sælgelig til gode Priser.

Bedford Champion er vel nok den største af alle hidtil fremkomne Jordbærsorter. Dens Ydeevne er temmelig lille, og dertil kommer, at Bærrene er ømtaalelige og tyndhudede. I varmt og fugtigt Vejr bliver de meget hurtigt bløde og uappetittige. Sorten har nærmest kun Interesse for Privathaver, hvor dens oftest kæmpestore Bær udøver en storslaet Virkning paa den Nabo, der ikke før har set Sorten.

Königin Luise har en Tid lang været meget udbredt, men er nu i kendelig Tilbagegang. Til dens gode Egenskaber hører, at Bærrene er ualmindelig smukke, passende store, ret holdbare og ofte kan opnaa en Overpris. Tillige er den meget haardfør. Det, som har bevirket, at denne Sort er ved at blive fortrængt af andre, er, at den bærer saa ujævnt og usikkert. I enkelte Aar kan den ligge omtrent paa Højde med de bedste Sorter, hvorimod i andre Aar, naar Bestøvningen bliver mindre god, Høsten kan slaa helt fejl. Det synes at ligge saaledes, at den kun under gunstige Forhold er i Stand til at klare sig selv uden Bestøvning af en anden Sort. Det er en af de Sorter, der har den korteste Plukketid. Sædvanlig er den forbi efter at være plukket ca. 4 Gange, og af disse 4 Plukninger er det oftest 2 Hovedplukninger, der giver Hovedparten af Høsten.

De øvrige i dette Forsøg prøvede Sorter har givet saa lille et Udbytte, at de ikke har Krav paa særlig Interesse.

Den meget gamle Sort, *Lucida perfecta*, Sandjordbærret, dyrkes endnu enkelte Steder i Privathaver. Det er en meget nøjsom Sort af en egen fin, krydret Velsmag. Men som Handelsbær har Sorten forlængst tabt sin Betydning, da dens Ydeevne er for ringe.

I Aarene 1921—23 blev der gennemført et Sortsforsøg ved Blangsted og Spangsbjerg med 10 Sorter, hvor det hovedsagelig var nye Jordbær, der blev prøvet. Blandt de nye Sorter var 2 af dansk Tiltrækning, nemlig Dr. Hindhede og I. A. Dybdahl. I Gennemsnit af de 6 Forsøg staar ogsaa her Abundance paa Fløjen som den mest ydende. Næsthøjest er den sildige Sort Amazone (*Jucunda*). Det er en meget gammel Sort, der særlig i Tyskland og Holland har været og fremdeles er dyrket. Bærrene er store til middelstore og smukt farvede, glinsende røde, faste og af god Kvalitet. Denne Sort fortjener at dyrkes, da det er en af de bedste middelsildige Sorter. Den danske Sort, Dr. Hindhede, er saa godt som helt forsvundet. Det er en meget storfrugtet Sort af god Ydeevne, men Bærrene er for bløde og af mindre god Farve. Mere Betydning og en stedse stigende Udbredelse har derimod I. A. Dybdahl faaet. Denne Sort er tidlig og modner nogle faa Dage senere end *Deutsch Evern*. Det, der i saa høj Grad har bidraget til dens stærke Udbredelse, er ikke saa meget dens Ydeevne, som dens store smukke, holdbare og velsmagende Bær. *King Georg the V* er en ret ny engelsk Sort, som har stor Lighed med Dybdahl. Naar denne Sort ikke har vundet nogen Udbredelse her i Landet, skyldes det antagelig, at den er noget mere svagt voksende end Dybdahl, og mindre vinterfast. De øvrige i dette Forsøg prøvede Sorter er ikke naaet frem til nogen større Udbredelse. Den gamle Sort, Roskilde Victoria, der tidligere har været meget dyrket, er trængt stærkt tilbage. Under nogenlunde gode Forhold er Sorten tilbøjelig til at blive for løvrig og give et for lille Udbytte. *Aurora* er en fransk Sort, der under visse Forhold giver et stort Udbytte, men Bærrene er saa bløde og uholdbare, at den er helt uden Betydning med Salg for Øje.

The Queen, der staar nederst, maa her dele Skæbne med flere andre engelske Sorter, som f. Eks. *The Laxton*, *Laxtons Latest* og *Laxtons Leader*. Alle disse Sorter har i danske Forsøg givet meget smaa Afgrøder. Gennemgaaende har de engelske

Sorter været for svagt voksende og vist stor Tilbøjelighed til at fryse bort i vanskelige Vintre.

Oversigt over Ydeevnen.

Blangsted og Spangsbjerg 1921—23.	Udbytte, kg pr. 100 m ²	Forholdstal
Abundance	111	100
Amazona	106	95
Dr. Hindhede	92	83
King George the V	83	75
J. A. Dybdahl	81	73
Elsa v. Hochberg	79	71
Aurora	76	68
Roskilde Victoria	62	56
Frühe v. Hinterteich	46	41
The Queen	43	

I de hidtil foretagne Forsøg med Jordbærsorter, hvor der har været prøvet 27 Sorter, har der kun været et Mindretal af de Sorter, som paa forskellig Maade har været anbefalet til Dyrkning, der har haft nogen større og blivende Betydning. Forsøgene har saaledes haft en ret væsentlig Del af deres Betydning i at mane til Forsigtighed med at slaa ind paa Dyrkning af nye, til Dels ukendte Sorter, men ved Siden heraf er der ogsaa fremdraget enkelte værdifulde Sorter. Sorts- og Stamme-forsøg vil dog altid faa deres største Betydning i at frasortere mindre værdifulde Sorter, og selv saadanne Forsøg, der ikke har fastslaaet andet end dette, at de gamle Sorter er mere værd end de nye, der i Anskaffelse kan betyde en betydelig Udgift, har ogsaa deres store Betydning.

Gennem hele Perioden fra 1911 til 1923 har Deutsch Evern afgjort været den bedste af de tidlige Sorter. Ligeledes har i alle disse Aar Abundance beholdt sin Plads som det bedste Syltebær. Stor Betydning og Udbredelse har J. A. Dybdahl faaet, og den vil antagelig holde sig endnu i nogle Aar, indtil der kommer en Sort, som har dens gode Egenskaber og større Ydeevne. Späte har ligeledes vundet betydelig Udbredelse særlig i de senere Aar. De øvrige 23 Sorter er, sammen med et meget stort Antal andre, som har været dyrket til foreløbig Iagttagelse, næsten forsvundne. Dog findes Königin Luise endnu ikke saa faa Steder, men den vil antagelig ogsaa gaa tilbage og blive fortrængt af andre, særlig eftersom Kravene til Jordbær mere

og mere gaar i den Retning, at det enten skal være meget store Spisebær eller ogsaa smaa, faste Syltebær. De mange Sorter, der er en Mellemtning mellem et Sylte- og et Spisebær vil næppe i Fremtiden blive meget efterspurgte. Baade Publikum og Dyrkerne er interesserede i, at Spisebær er store. Det gør saavel Plukning som Tilberedning (Afhasning) betydelig lettere. Med Syltebær er det derimod anderledes. De skal være smaa og faste, da de ellers ikke vil kunne holde sig saa godt til Syltebrug, hvor Bærrene helst skal være hele.

Orienterende Forsøg med 12 nyere og ældre Sorter.

Samtidig med, at Forsøget blev paabegyndt paa Forsøgsstationerne, blev der ved Spangsbjerg foretaget en forberedende Prøvedyrkning med 12 nyere og ældre Sorter med det Formaal at undersøge, om der særlig blandt de nyere var fremkommet Sorter, som burde tages med i næste Serie af Sortsforsøg.

Som Maalesort blev ligesom ved Forsøgene anvendt Abundance, og der høstedes 14 m² af hver Sort. Prøvedyrkningen har strakt sig over 3 Aar. Som Helhedsindtryk af Prøvedyrkningen kan siges, at der blandt de prøvede Sorter ikke fandtes nogen, der med Hensyn til Ydeevne, Tidlighed eller Bærstørrelse besad saa værdifulde Egenskaber, at der kan siges at være Grund til at prøve dem yderligere i store og bekostelige Sortsforsøg. Tabel A giver Oplysninger om de prøvede Sorters Bærudbytte i Gennemsnit af 3 Aar, samt om Bærstørrelsen.

Flere af Sorterne viste sig at være for lidt vinterfaste. Det gælder særlig Marokko, Roland von Berlin og Lord Beathy. Disse tre Sorter frøs næsten helt bort i den strænge Vinter 1927—28. Purpurkugel er et lille, smukt formet Bær, der modner ret tidligt, men det ligger dog betydeligt under Deutsch Evern baade i Ydeevne og Tidlighed.

Meget smukke Bær har ligeledes Ministre Pams, men dens Ydeevne er for ringe. Den Sort, som kommer Abundance nærmest i Ydeevne, er Gropps Fruchtbare. Den ligner Abundance saa meget baade i Vækst og Frugter, at de næppe kan skelnes fra hinanden. I Litteraturen anføres Gropps Fruchtbare da ogsaa undertiden som Synonym til Abundance. Panther synes at være en meget haardfør Sort, der taaler selv meget strænge Vintre, men dens Ydeevne er for lille.

Sorten Brørup 13 er ret storfrugtet, middeltidlig til sen.

Tabel A. Prøvedyrkning af nyere og ældre Jordbærsorter.
Spangsbjerg 1926—28.

Navn	Gennemsnit		
	Aarligt Udbytte		100 Bær, kg
	kg pr. Ar	Forholdst tal	
Abundance.....	43.9	100	0.45
Gropss Fruchtbare (Abundance).....	39.7	90	0.35
Laxtons Fillbasket.....	31.3	71	0.65
Panther.....	26.7	61	0.57
Brørup 13.....	23.9	54	0.85
Ministre Pams.....	21.7	49	0.67
Purpurkugel.....	19.0	43	0.45
Marchal Foch.....	17.8	41	0.51
Abricose.....	12.6	29	0.68
Sejrherrren (Sieger).....	12.4	28	0.58
Lord Beathy.....	11.5	26	0.73
Roland von Berlin.....	9.2	21	0.39
Marokko.....	7.0	16	0.46

Frugterne er lidt blegrode. De største Frugter er ofte noget hule og tilbøjelige til at revne.

Resultatet af dette orienterende Forsøg blev, at der næppe er nogen af de prøvede Sorter, som det vil være klogt for Jordbær dyrkerne at ombytte med de kendte og gennemprøvede, ældre Sorter. Ingen af Sorterne er saa storfrugtede som J. A. Dybdahl eller saa tidlige, at de kan træde i Stedet for Deutsch Evern, og som Syltebær har ingen overgaaet Abundance.

Forsøgenes Anlæg og Tilplantning.

Forsøgene er udførte i Aarene 1926—31 ved Blangsted og Spangsbjerg og begge Steder anlagte under gode Læforhold. De to Forsøgsstationer repræsenterer to meget forskellige Jordtyper, idet Blangsted (ved Odense) har meget svær og fed Lerjord med mergelblandet Undergrund, medens Spangsbjerg har dyb Muldjord med sandblandet Lerunderlag. Jor bunden er her meget velegnet til Dyrkning af Jordbær. Blangsteds Jord er nærmest for svær og tung til Jordbær, der ynder en porøs og humusholdig Jord. Klimaforholdene er ligeledes ret forskellige paa de to Forsøgssteder. Blangsted har det gunstigste Klima

med varmere og mere solrige Vækstperioder, hvad der særlig bliver af Betydning i Aar med ugunstigt Vejr i Plukketiden. Spangsbjerg har gennemgaaende noget mere taaget og diset Vejr, men til Gengæld er Nattefrosten i det tidlige Efteraar og i Foraarsmaanederne mindre hyppig.

Plantematerialet til Forsøgene er tiltrukket ved Spangsbjerg og behandlet paa følgende Maade: Saa tidligt, som det var muligt at skære Planter af alle Sorterne, blev det fornødne Antal Planter priklet i Bænk for at faa saa god og kraftig en Roddannelse paa Planterne som muligt.

Hvor det drejer sig om Formering af flere Sorter samtidig, vil det som oftest være nødvendigt at vente temmelig længe med at skære Stiklingerne, da der maa ventes paa de Sorter, der begynder sent og maaske tillige giver faa Udløbere.

Det vil derfor næsten aldrig være muligt at faa et saadant Plantehold paa ca. 10 Sorter færdige til Udplantning før omkring den 1. eller 15. September, alt eftersom der er mere eller mindre sildige Sorter med i Forsøgene. Tillige skal der paa det Tidspunkt, Skæringen af Stiklingerne begynder, gerne være saa meget Plantemateriale til Raadighed, at der kan vrages mellem Planterne, saadan at Plantematerialet bliver ens for alle Sorterne. Der blev priklet saa rigeligt af hver Sort, at Planterne kunde sorteres ved Optagningen fra Priklebedene, saaledes at der kun blev anvendt middelkræftige og ens sorterede Planter ved Udplantningen.

Ved Spangsbjerg blev Forsøget tilplantet om Efteraaret 1926 og høstet i 3 Aar, men da Vinteren 1927—28 blev meget stræng og ugunstig for Jordbærrene, blev Forsøget her atter gentaget i en ny Periode, saaledes at Forsøget kommer til at strække sig over to 3-aarige Perioder, fra 1926 til 1931. Ved Blangsted er Forsøget udført i en 3-aarig Periode. Udplantningen er af Hensyn til den større Fare for Opfrysning paa den svære Jord først foretaget om Foraaret, og Blomsterne er bortknebt det første Aar. Der bliver saaledes i alt 8 høstede Forsøg.

Paa begge Forsøgssteder er der anvendt 5 Fællesparceller à 15 m² foruden Værnerækker. Planteafstanden har været 75 × 33 cm.

Ved Spangsbjerg er der forinden Tilplantningen tilført ca. 500 hkg Staldgødning pr. ha. Derefter har den aarlige Gødskning i alt væsentlig bestaaet af Kunstgødning, og der er anvendt

følgende Mængder: 3—400 kg Superfosfat, 100 kg Svovlsur Kali og ca. 300 kg Salpeter. Tillige er der som Dækkemateriale enten anvendt let halmet Staldgødning eller grovt skaaret Hak-kelse, udbragt henholdsvis Midvinter eller under Blomstringen.

Superfosfat og Kali er udstrøet i Løbet af Vinteren, og Kvælstoffet med Halvdelen om Foraaret og Resten efter endt Bærhøst.

Ved Blangsted er der gødet med 300 hkg Staldgødning ved Plantningen, og derefter er der aarlig gødet med ca. 300 kg Superfosfat, 300 kg Svovlsur Kali og 500 kg Salpeter, der ligesom ved Spangsbjerg er udstrøet ad to Gange.

Bearbejdningen af Jorden mellem Rækkerne og Renholdelsen af Planterne er foretaget fortrinsvis med Hestehakke og Haand-redskaber. Jordløsning er særlig foretaget om Foraaret, fra Planterne er begyndt at gaa i Vækst, indtil Blomsterstæng-lerne er begyndt at blive synlige over Jorden. Ved den Tid er der som Regel lagt et Lag beskyttende Halm eller grovt skaaret Hak-kelse mellem Rækkerne for at beskytte Bærrene mod Tilsmudsning. Snarest muligt efter Bærhøstens Afslutning er Planterne afrankede 2 til 3 Gange, eftersom Vejret i Efter-sommeren blev mere eller mindre fugtigt. I fugtige Somre foregaar Udløberdannelsen stærkere end i tørre Aar, hvor Væksten bliver svagere. Efter første Afrankning er der tilført Gødning for at give Planterne saa gode Vækstbetingelser som muligt og derigennem fremme Dannelsen af Blomsterknopperne. Rensning og Jordløsning er altid udført saa overligt og grundt som muligt for ikke at beskadige Rodnettet, der hos Jordbær-planter ligger nær Jordoverfladen.

Bærplukningen.

Særlig hvor det drejer sig om Høstningen af større For-søgsarealer med Jordbær, er Bærplukningen et baade stort og omstændigt Arbejde at faa gennemført. Forsøgsstykket skal gaas igennem mange Gange, og i varme Perioder ofte hver eller hveranden Dag. Der maa vaages over, at alle Plukkerne plukker ens, ikke hverken plukker Bærrene, før de er modne, eller overser modne Bær, som da ved den næstfølgende Plukning er blevet til »Oversiddere«, for stærkt modne til uden Skade at kunne blandes mellem de normalt modne Bær. Tillige maa der vises megen Omhu med, at Bærrene ikke trykkes i Haanden

under Plukningen, hvorved der kan fremkomme Trykpletter. Færdselen mellem Planterne maa foregaa med Forsigtighed for at undgaa at træde Bærklaser ned. Ved Plukningen anvendes nu udelukkende $\frac{1}{2}$ kg Papæsker, hvorved det undgaas, at Bærrene hældes om. Tillige er det af stor Vigtighed, at Bærrene ikke i flere Timer bliver staaende afplukkede i bagende Solskin, hvad der i høj Grad forringer saavel Holdbarheden som Udseendet. Bær, der har staaet længe afplukkede i fuldt Solskin, faar hurtigt et mat, overmodent og forgemt Udseende.

Ved hver Plukning er der foretaget Bestemmelse af Hundredvægten, dels for at faa et Udtryk for de enkelte Sorters gennemsnitlige Bærstørrelse og dels for at iagttage den gradvise Aftagen i Størrelsen fra Høstens Begyndelse til dens Ophør. Med Salg for Øje er det af meget stor Betydning, at ikke blot de først plukkede Bær er store, saaledes som Tilfældet er med de fleste Sorter, men det er i denne Henseende af den allerstørste Betydning, at Bærstørrelsen holder sig nogenlunde oppe til langt hen i Plukketiden. I den Henseende er der meget stor Forskel paa Sorterne, saaledes som det er vist i Tabel 4.

Sygdomme og de klimatiske Forholds Indflydelse paa Høstudbyttet i Forsøgene.

Selv om Jordbærret ikke er en af de Planter, hvor Sygdomsangreb ofte volder nogen større Skade paa Høsten, kan det dog indtræffe, at der optræder en eller anden Sygdom, som i et eller flere Aar forvolder et føleligt Tab paa Afrøden.

Det indtraf saaledes flere Steder, særlig i Jylland, at Hindbær-Snudebillen, *Anthonomus rubi*, foraarsagede et meget betydeligt Tab paa Jordbærhøsten.

I Forsøgene og særlig i et ligeledes ældre Jordbærstykke var der i 1929 et ret føleligt Angreb af dette Skadedyr. Paa mange Blomsterstande var indtil en Tredjedel af Blomsterne visnede som Følge af, at de var stukne i Stilken. Direkte Bekæmpelse af dette Onde er ikke let at gennemføre. I hvert Fald vil der næppe naas noget ved Giftsprøjtninger, men derimod er der Mulighed for, at Pudring f. Eks. med Derrispulver kan faa nogen Betydning ved Bekæmpelsen af dette Insekt. Det kan ogsaa være af Betydning at passe paa, at Jordbærstykkerne ikke kommer til at ligge for nær ved Hindbærarealer, hvorfra Billen i de fleste Tilfælde breder sig til

Jordbærrene. Ligeledes er det ogsaa af Betydning ikke at lade Jordbærrene blive for gamle, da det som Regel er de ældre Kulturer, der hjemsøges mest. I Tilfælde, hvor Insektets Angreb har været saa voldsomt, at Høsten helt er blevet ødelagt, maa det tilraades at pløje Stykket ned og plante saa langt borte fra det angrebne Stykke som muligt. Knibes derefter Blomsterne af det første Aar, saaledes at Billerne ikke faar Lejlighed til at faa Indpas, vil det almindeligvis kunne ventes, at der ikke bliver noget Angreb i de følgende Aar.

Jordbærmiden har ikke i de forløbne Aar gjort nogen nævneværdig Skade. Hvor Jordbærrene vokser sundt og kraftigt til, og der tillige vaages over, at der ikke er smittede Planter blandt dem, der anvendes til Formeringsmateriale, vil det oftest gaa ret let med at holde dette Onde i Ave.

Ved Blangsted var der i 1928 et meget ondartet Angreb af en ukendt Sygdom, som bevirkede, at Planterne gik helt af Grøde og sygnede hen. De blev lave og forkrøblede, uden at det dog var muligt at paavise Angreb hverken af Dyr eller Svampe paa de syge Planter. Mest udpræget var Angrebet paa et Areal, hvor der kort i Forvejen havde været dyrket Jordbær, hvilket kunde tyde paa, at Sygdommen nærmest var en Slags Selvforgiftning i Jorden, fremkaldt af Jordbærrenes egne Rodsekreter. Naar noget lignende ikke er iagttaget her ved Spangsbjerg, hvor der flere Gange har været dyrket Jordbær paa samme Jordstykke med kun et Aars Mellemkultur, kan Grunden hertil meget godt være den, at saadanne skadelige Rodsekreter lettere udvaskes af den sandmuldede Jord end af den svære lermuldede Jord, hvor Absorptionsevnen er større.

Oversigt over Temperatur og Nedbør ved Spangsbjerg.

	1926		1927		1928		1929		1930		Normal	
	C. ^o	mm	C. ^o	mm	C. ^o	mm	C. ^o	mm	C. ^o	mm	C. ^o	mm
Vinter....	0.4	140	2.1	158	÷0.1	193	÷3.3	85	2.5	209	1.0	140
Foraar ...	7.6	92	6.4	128	5.6	70	4.6	98	6.1	91	6.0	116
Sommer ..	16.8	211	15.1	333	13.4	216	13.4	80	15.7	233	15.1	192
Efteraar ..	9.7	283	8.8	345	9.0	321	9.5	308	9.1	307	8.8	218
Hele Aaret	8.6	726	8.1	964	7.0	800	6.1	671	8.4	840	7.7	666

Hyppigt tilbagevendende er desværre Frostskaade, hvor det særlig gaar ud over tidlige Sorter, som f. Eks. Deutsch Evern. Sjældent er Vejret saa gunstigt i Blomstringstiden, at

der ikke findes en hel Del Blomster med det kendte sorte Øje, hvor Støvdragerne og Støvfanget er svedne af Frosten.

Da det er de tidligste Sorter og de først udviklede Blomster, der oftest gaar tabt, bliver Foraarsnattefrosten saa meget mere tabforvoldende, idet første Tredje- eller Fjerdedel af Høsten økonomisk set kan betyde mere end Halvdelen af hele Høstens Værdi. Af Aar, hvor Nattefrosten gjorde Fortræd, maa særlig nævnes 1928, hvor der var ualmindelig mange frostdræbte Blomster.

I Aar med særlig stræng Vinterkulde eller meget skiftende Vejrlig, hvor det veksler brat og ofte mellem Tø og Frost, kan Jordbærrene ogsaa være udsatte for at tage Skade om Vinteren. Dette indtraf særlig i Vinteren 1927—28. Frosten var ikke hverken særlig haard eller langvarig, men den kom meget brat i Begyndelsen af December Maaned, efter at Vejret i de to forudgaaende Maaneder, Oktober og særlig November, havde været meget mildt. Tillige var der i disse to Maaneder faldet en meget betydelig Regnmængde. Oktober havde saaledes 104 mm, og November 182 mm, og Jorden var, da Frosten kom, overmættet med Vand. Der er derfor næppe Tvivl om, at det var Rodsprængninger, Opfrysninger i den vandfyldte Jord, som bevirkede, at Planterne led saa meget, som Tilfældet var. Enkelte Sorter, som f. Eks. Laxtons Leader og lignende kælne Sorter, døde helt bort. Af de mere haardføre Sorter var der dog mange Planter, der i den paafølgende Sommer stod og vantrivedes uden rigtigt at komme i Vækst.

Den strænge Vinter i 1929 var ligeledes ugunstig for Overvintringen, men gjorde til Trods for den strænge Frost dog ikke nær saa stor Skade paa Planterne som den foregaaende Vinter.

Dette viser, at Jordbær kan taale en ret stræng Vinter, naar Frosten ikke kommer for brat, før Væksten er ophørt, og Jorden ikke er for vandmættet. I 1929 maalttes der ved Spangsbjerg 1.00 m Frostdybde i Marts Maaned, og Temperaturen var ved Midvinter flere Gange nede paa -22° C.

Men selv om Overvintringen er forløbet paa en gunstig og tilfredsstillende Maade, kan der ofte indtræffe Vejrforhold, som faar en højst uheldig Indflydelse paa Høstens Størrelse og Kvalitet. Bliver Vejret tørt og med svidende Blæst i Forommeren, medens Bærrene udvikles, bliver særlig den sidste

Del af de ansatte Frugter for smaa, og Plukketiden bliver kortvarig, da mange Frugter nødmodnes for tidlig. Men paa den anden Side gaar der i saadanne Aar ingen Bær tabt som Følge af Skimmelangreb, og Bærrene bliver faste og af god Kvalitet.

Bliver Vejret derimod i Høsttiden meget koldt, solfattigt og vaadt, kan Bærrene nok udvikles og blive store og saftige, men det sker da ofte, at mange Frugter raadner, før de er blevet modne. Der skal en vis Sum af Varme og Sollys til for at give Frugterne den røde Farve, som kendetegner, at de er plukkemodne. Indtræffer der efter hinanden for mange Dage med koldt og skyet Vejr, raadner de udviklede Frugter, før den egentlige Modningsproces er afsluttet. Tillige kan det ogsaa indtræffe, at der kommer saa kraftige Regnskyl, at Frugterne slaas i Stykker af Regndraaberne. Det var særlig Tilfældet i 1931, hvor der 3 Dage i Træk ved Spangsbjerg indtraf skybrudagtige Regnskyl med en samlet Nedbør paa 130 mm, netop i de Dage da Jordbærrene var begyndt at modne. Forholdene forværredes yderligere ved, at der efter de 3 Dages Regnskyl fulgte ca. 8 Dage med koldt og regnfuldt Vejr, hvorved mange af de halvt udviklede Bær, som ikke var blevet knust af Regnen, raadnede.

Af de 6 Aar, Forsøgene har strakt sig over, var Aarene 1928, 1929 og 1931 daarlige Jordbæraar, medens derimod 1926, 1927 og 1930 havde forholdsvis gunstige Vækstbetingelser for Jordbær og gav en tilfredsstillende Høst.

Gennem 5 Aar er der ved Spangsbjerg foretaget fænologiske Optegnelser over Sorterne, som har deltaget i Forsøgene. De Tal, som derved fremkom, viser, at der fra Aar til Aar kun har været en meget lille Forskel paa Tidspunktet for Blomstrings-tidens Begyndelse, selv om der, som det fremgaar af Temperaturoversigten, har været ret stor Forskel paa Temperaturen i disse Aar. For Deutsch Everns Vedkommende har der saaledes været et Spillerum paa 5 Dage i Blomstringsens Begyndelse. Gennemsnitlig har Blomstringsstiden, fra de første Blomster var udfoldede, og til de sidste faldt, været omkring 20 Dage.

Medens der, som Tallene viser, kun er en meget lille Forskel paa Tidspunktet for Blomstringsens Begyndelse fra Aar til Aar, viser det sig derimod, at der er langt større Forskel paa Tidspunktet for Bærhøstens Begyndelse. For Deutsch Everns Vedkommende begyndte Bærhøsten i 1930 den 18. Juni, men

Tabel 1. Blomstring og Plukketidens Længde.

Spangsbjerg 1926—30.

Navn	Forsøgs- aar	Blomstring			Antal Blom- strings- dage	Plukning			Antal Pluk- ke- dage
		be- gyndt	fuld	af- sluttet		be- gyndt	af- sluttet		
Spangsbjerg 5	1926	28/5	4/6	14/6	20	27/6	17/7	21	
	1927	28/5	6/6	15/6	19	18/7	6/8	25	
	1928	31/5	7/6	18/6	19	10/7	17/8	39	
	1929	—	—	—	—	13/7	2/8	21	
	1930	21/5	3/6	17/6	28	24/6	20/7	36	
					Gns.: 22	Gns.: 28			
Spangsbjerg 4	1926	28/5	2/6	12/6	16	27/6	28/7	27	
	1927	30/5	11/6	18/6	20	16/7	6/8	22	
	1928	1/6	9/6	18/6	18	12/7	17/8	37	
	1929	—	—	—	—	9/7	2/8	25	
	1930	20/5	6/6	16/6	22	20/6	20/7	34	
					Gns.: 19	Gns.: 29			
Abundance	1926	21/5	2/6	12/6	23	21/6	28/7	33	
	1927	22/5	6/6	15/6	25	11/7	2/8	23	
	1928	26/5	2/6	12/6	18	10/7	17/8	39	
	1929	—	—	—	—	9/7	2/8	25	
	1930	23/5	4/6	15/6	24	24/6	20/7	36	
					Gns.: 23	Gns.: 31			
Deutsch Evern	1926	18/5	31/5	7/6	21	19/6	17/7	29	
	1927	18/5	3/6	10/6	24	8/7	30/7	23	
	1928	20/5	31/5	12/6	24	7/7	1/8	26	
	1929	—	—	—	—	3/7	27/7	25	
	1930	15/5	26/5	12/6	29	18/6	22/7	35	
					Gns.: 25	Gns.: 28			
Laxtons Utility	1926	28/5	4/6	12/6	16	25/6	17/7	23	
	1927	30/5	9/6	18/6	20	13/7	11/8	30	
	1928	26/5	6/6	13/6	19	10/7	17/8	39	
	1929	—	—	—	—	11/7	31/7	21	
	1930	27/5	6/6	14/6	19	26/6	20/7	34	
					Gns.: 19	Gns.: 29			
Frau Dir. Echtermeyer	1926	28/5	2/6	12/6	21	25/6	17/7	23	
	1927	22/5	6/6	16/6	25	13/7	2/8	21	
	1928	29/5	8/6	14/6	17	10/7	8/8	30	
	1929	—	—	—	—	9/7	27/7	19	
	1930	27/5	6/6	14/6	19	24/6	22/7	29	
					Gns.: 21	Gns.: 24			
Späte von Leopoldshall	1926	30/5	7/6	16/6	18	2/7	23/7	22	
	1927	9/6	17/6	28/6	15	16/7	11/8	27	
	1928	3/6	11/6	18/6	16	14/7	17/8	35	
	1929	—	—	—	—	11/7	2/8	23	
	1930	2/6	10/6	20/6	19	28/6	20/7	32	
					Gns.: 17	Gns.: 28			
Elefant	1926	26/5	4/6	14/6	20	27/6	17/7	21	
	1927	3/6	13/6	19/6	17	13/7	2/8	21	
	1928	22/5	3/6	11/6	21	10/7	8/8	30	
	1929	—	—	—	—	9/7	31/7	23	
	1930	1/6	10/6	20/6	20	24/6	20/7	36	
					Gns.: 20	Gns.: 26			

i 1927 først saa sent som den 8. Juli. Altsaa en Forskel paa 21 Dage.

Gennemgaaende har Plukketiden været 4 Uger og har efter Aaret svinget mellem 3 og 5 Uger.

Forsøgene paa de enkelte Stationer.

Ved Blangsted er Forsøgene gennemførte i een Periode, 1927—28, og ved Spangsbjerg i to 3-aarige Perioder. Der har saaledes været 8 Forsøg, hvoraf de 6 er udførte ved Spangsbjerg og de 2 ved Blangsted.

Tabel 2. Vægtudbytte.

Blangsted 1927—28.

Navn	Alder	For- søgs- aar	Udbytte i kg pr. Ar (100 m ²)						
			Plukketiden delt i Perioder					I alt	
			1	2	3	4	5		
Spangsbjerg 5	2-aarige	1927	0.1	27.8	41.8	22.1	0.2	92.0	
	3 »	1928	0.1	4.5	8.1	4.1	2.3	19.1	
								Gns.: 55.6	
Abundance	2-aarige	1927	1.0	27.8	25.1	5.0	0.2	59.1	
	3 »	1928	1.4	33.1	30.7	8.8	2.7	76.7	
								Gns.: 67.9	
Deutsch Evern	2-aarige	1927	4.5	42.6	10.1	1.3	0.1	58.6	
	3 »	1928	10.9	31.9	6.4	1.5	0.6	51.3	
								Gns.: 55.0	
Laxtons Utility	2-aarige	1927	—	19.0	32.2	11.0	0.6	62.8	
	3 »	1928	1.9	25.1	25.0	12.3	4.4	68.7	
								Gns.: 65.8	
Frau Dir. Echtermeyer	2-aarige	1927	—	20.8	24.2	3.5	0.2	48.7	
	3 »	1928	0.8	17.7	14.5	3.6	1.0	37.6	
								Gns.: 43.2	
Späte von Leopoldshall	2-aarige	1927	—	7.0	24.8	13.3	0.6	45.7	
	3 »	1928	0.1	6.8	22.0	12.2	3.1	44.2	
								Gns.: 45.0	
Elefant	2-aarige	1927	0.1	26.5	16.7	3.0	0.2	46.5	
	3 »	1928	0.7	14.6	10.0	1.9	1.0	28.2	
								Gns.: 37.4	

I Tabellerne 2 og 3 er der givet en Oversigt over Bærudbyttet ved Blangsted og Spangsbjerg. I 1931 blev Vejrforholdene, da Plukningen var godt begyndt, saa ekstraordinært ugunstige for Forsøgsarbejdet og Bærplukningen, at dette Aars Udbyttetal ikke kan tillægges nogen Betydning, og derfor er udeladt i Opgørelsen. Der faldt i Dagene fra den

I Gennemsnit af alle Forsøg ved Spangsbjerg har Sorten Spangsbjerg 5 givet det højeste Udbytte. Efter den og med omtrent samme Udbytte staar Spangsbjerg 4, Deutsch Evern og Frau Dir. Echtermeyer, medens Abundance og Späte von Leopoldshall derimod ligger noget lavere.

Deutsch Evern har ogsaa i dette som i tidligere Forsøg været den absolut tidligeste. Til Syltebær er saavel Abundance som Frau Dir. Echtermeyer fortrinlige Sorter og hinanden jævnbyrdige. Det synes dog at være saadan, at hvor Jorden er temmelig tør til Abundance, bør Frau Dir. Echtermeyer foretrækkes, og at omvendt under gode Forhold med passende fugtig Bund bør Abundance forblive paa Pladsen som Syltebær. Dens Bær er noget mere holdbare og anvendt som Syltebær af fuldt saa god Kvalitet. Echtermeyer har, som det ogsaa fremgaar af Tabel 2, en meget kort Høsttid, hvad der under visse Forhold kan være en Fordel.

Ved Blangsted har Udbyttet gennemgaaende været noget mindre, og i det meget daarlige Aar 1928, hvor Høsten var meget lille, var det kun de mest haardføre Sorter, der opnaaede en Middelhøst. I det første Bæreaar, 1927 (2-aarige Planter), ligger Spangsbjerg 5 meget højt, medens de øvrige Sorter har givet omtrent samme Udbytte. I 1928 er det de to haardføre Sorter Abundance og Laxtons Utility, der ligger højest. Spangsbjerg 5 og Frau Dir. Echtermeyer har i 1928 givet et meget lille Udbytte ved Blangsted.

Oversigt over Bærstørrelsen.

Bærstørrelsen spiller i mere end en Henseende en meget stor Rolle. For det første kan det ved selve Plukkearbejdet betyde en stor Lettelse og Besparelse, at Bærrene er store. For at tage et Eksempel fra de to Yderfløje, kan der af Späte og Spangsbjerg 5 plukkes omkring 5 Gange saa mange Bær pr. Time som af Abundance. Dernæst betales store Bær, naar det ikke netop drejer sig om Syltebær, altid med en Overpris. For store Forbrugere, Hoteller og Pensionater, der til ubestemte Tider og med kort Varsel skal bruge store Partier af Jordbær, er det af meget stor Betydning, at Bærrene er store, faste og lette at pille. De storfrugtede Sorter bidrager ved deres lettere Haandterlighed til at øge Forbruget. Endelig er der hos det store jordbærkøbende Publikum en misforstaaet Forestilling om, at store Bær er de bedste.

I Tabel 4 findes en Oversigt over Bærstørrelsen paa de to Stationer. Hos alle Sorter er det saaledes, at Bærrene er størst i første Del af Plukketiden og derefter gradvis aftager. Sædvanlig er det ogsaa saaledes, at Bærrene aftager mindst

Tabel 4. Bestemmelse af Bærstørrelse.

Navn	Spangsbjerg							Blangsted						
	Forsøgs- aar	Vægt i kg af 100 Bær						For- søgs- aar	Vægt i kg af 100 Bær					
		Plukketiden delt i Perioder					Gns.		Plukketiden delt i Perioder					Gns.
		1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
Spangsbjerg 5	1926 og 29	—	1.48	1.42	0.94	0.54	0.99	1927 1928	—	1.20	0.66	1.07	0.40	0.86
	1927 » 30	—	1.98	1.40	0.87	0.56	1.20		—	0.72	0.32	0.23	0.21	0.32
	1928	0.89	1.08	0.99	0.68	0.53	0.79							
							Gns.: 0.99							Gns.: 0.59
Spangsbjerg 4	1926 og 29	—	0.90	0.61	0.55	0.44	0.60	1927 1928						
	1927 » 30	—	0.78	0.67	0.46	0.40	0.60							
	1928	0.49	0.52	0.43	0.39	0.27	0.37							
							Gns.: 0.52							
Abundance	1926 og 29	—	0.71	0.41	0.43	0.34	0.45	1927 1928	0.50	0.32	0.22	0.25	0.26	0.26
	1927 » 30	0.63	0.54	0.45	0.36	0.36	0.44		0.64	0.32	0.19	0.17	0.26	0.24
	1928	0.47	0.42	0.37	0.33	0.34	0.39							
							Gns.: 0.43							Gns.: 0.25
Deutsch Evern	1926 og 29	0.90	0.63	0.38	0.39	—	0.55	1927 1928	0.71	0.47	0.23	0.50	0.20	0.41
	1927 » 30	0.94	0.81	0.59	0.45	0.42	0.72		0.65	0.27	0.16	0.17	0.32	0.28
	1928	0.57	0.47	0.40	0.38	0.47	0.47							
							Gns.: 0.58							Gns.: 0.35
Laxtons Utility	1926 og 29	—	0.97	0.58	0.45	0.35	0.51	1927 1928	—	0.49	0.35	0.35	0.33	0.38
	1927 » 30	—	0.66	0.52	0.38	0.41	0.47		0.74	0.39	0.24	0.19	0.20	0.27
	1928	0.53	0.47	0.40	0.28	0.27	0.42							
							Gns.: 0.47							Gns.: 0.33
Frau Dir. Echtermeyer	1926 og 29	—	1.27	0.74	0.57	—	0.76	1927 1928	—	0.95	0.60	0.52	0.77	0.71
	1927 » 30	—	1.26	0.88	0.57	0.47	0.89		—	0.75	0.37	0.28	0.38	0.48
	1928	0.83	0.82	0.65	0.41	0.30	0.67							
							Gns.: 0.77							Gns.: 0.60
Späte von Leopoldshall	1926 og 29	—	1.15	1.28	1.18	0.80	1.11	1927 1928	—	1.11	0.86	0.65	0.37	0.81
	1927 » 30	—	1.52	1.37	1.18	0.92	1.22		—	0.70	0.62	0.44	0.37	0.55
	1928	0.92	0.96	0.95	0.80	0.51	0.82							
							Gns.: 1.05							Gns.: 0.68
Elefant	1926 og 29	—	1.06	0.84	0.91	0.60	0.81	1927 1928	—	1.02	0.54	0.50	0.50	0.74
	1927 » 30	—	1.44	0.93	0.55	0.54	0.98		1.25	0.60	0.33	0.23	0.34	0.42
	1928	0.69	0.67	0.50	0.36	0.32	0.55							
							Gns.: 0.78							Gns.: 0.58

i Størrelse i første Halvdel af Plukketiden. Saa snart en Sort har passeret Højden af sin Ydelse, gaar det oftest hurtigt tilbage med Bærstørrelsen. Dog kan der i denne Henseende være kendelig Forskel paa Sorterne. Reglen er, at jo længere Plukketid en Sort har, desto større Forskel vil der være imellem Størrelsen paa de først og de sidst plukkede Bær. Det gælder særlig

Sorter som Deutsch Evern og Abundance; især kan førstnævnte ofte mod Slutningen af Høsten give meget smaa og til Handelsbrug værdiløse Bær, da de ikke som Abundancebærrene kan finde Anvendelse som Syltebær.

Kun to af Sorterne, nemlig Späte og Spangsbjerg 5, har i lidt over 3 Femtedele af Plukketiden haft en Bærstørrelse, som ligger lidt over 1 kg pr. 100 Frugter. Hos Spangsbjerg 5 kan i gode Aar Bærstørrelsen i de første 5 til 10 Dage af Plukketiden ligge omkring 2 kg pr. 100 Bær.

I Tabel 5 er der foretaget en Opgørelse over Udbyttets Fordeling i Gennemsnit af alle Aar, og paa begge Forsøgsstationer er Udbyttet efter Plukketiden og dens Længde delt over 5 Perioder. Deutsch Evern ligger meget foran de øvrige 7 Sorter i Tidlighed, idet omkring Halvdelen af Udbyttet for denne Sorts Vedkommende falder i de to første Plukkeperioder. Næst efter i Tidlighed følger Abundance med ca. en Tredjedel af Udbyttet i samme Tidsrum, medens en Sort som Späte v. Leopoldshall kun har givet lidt over 10 pCt. af Udbyttet i første og anden Periode.

Tabel 5. Udbyttets Fordeling i Plukkeperioden.

Blangsted og Spangsbjerg. Gennemsnit for 2- og 3-aarige Planter.

Navn	Aarligt Udbytte i kg pr. Ar (100 m ²)					
	Plukketiden delt i Perioder					I alt
	1	2	3	4	5	
Spangsbjerg 5.....	0.3	15.5	34.7	18.8	5.6	74.9
Spangsbjerg 4.....	0.1	11.0	37.0	17.3	8.0	73.4
Abundance.....	2.4	27.3	26.7	8.0	2.2	66.6
Deutsch Evern.....	9.9	37.0	15.1	2.0	0.5	64.5
Laxtons Utility.....	0.7	15.9	27.8	13.9	4.8	63.1
Frau Dir. Echtermeyer.....	0.6	21.2	27.5	5.3	0.6	55.2
Späte von Leopoldshall.....	0.1	5.4	23.5	17.8	5.0	51.8
Elefant.....	0.7	18.1	16.2	3.2	0.6	38.8

Tabellen giver tillige Oplysning om, hvorledes Bærudbyttet fordeler sig inden for de paagældende Perioder.

Abundance har, som Tabellen viser, en lang Plukkeperiode. Omkring 80 pCt. af Bærudbyttet falder i 2. og 3. Periode. Udpræget lang Bæretid har Sorterne Spangsbjerg 4, Utillity og Abundance.

lagttagelser over Frugtens Holdbarhed.

Selv om der i egentlig Forstand ikke kan tales om Holdbarhed ud over ganske kort Tid hos modne, afplukkede Jordbær, og det i al Almindelighed er saadan, at største Parten af de Jordbær, der bringes paa Markedet, er fra det nærmeste Opland, spiller Bærrenes Holdbarhed dog nogen Rolle.

Med den i de senere Aar stærkt udviklede Biltrafik og den hurtige Godsbefordring paa Bane har Jordbærrenes Holdbarhed faaet en forøget Interesse derved, at det bliver muligt at dyrke Jordbær med Forsendelse for Øje i de Egne, hvor Jordbærrene har særlige Betingelser for at trives, og sende dem f. Eks. til afsides beliggende Badehoteller og Egne, hvor der ikke er Betingelser for rationelt Havebrug.

Nogle Sorter, f. Eks. den tidligere nævnte Aurora, der er baade yderig og velsmagende, er saa sart og ømtaalelig, at den alene af den Grund er værdiløs som Handelsbær. Bedford Champion, der baade er meget storfrugtet og smukt farvet, har ogsaa den Fejl, at Frugterne i Løbet af ganske kort Tid faar et forgemt og uappetitligt Udseende. De har derfor meget ringe Betydning uden netop under Forhold, hvor Bærrene anvendes paa Stedet.

Der er, som det ses, flere Sorter, hvis Udbredelse i Jordbærgartnerierne er strandet paa dette, at Bærrene har været for lidt holdbare. De mest ømtaalelige Sorter kan ofte til Dels tabe deres Handelsværdi efter en halv Dags Henstand. Tillige viser det sig ikke sjældent, at Sorter, der holder sig daarligt i afplukket Tilstand, ogsaa meget let tager Skade, naar Vejret bliver ugunstigt i Plukketiden.

Ved disse som ved tidligere Forsøg er der gjort lagttagelser over Holdbarheden hos de plukkede Bær. Der er i Aarene 1926—28 foretaget saadanne Holdbarhedsprøver ved Spangsbjerg, og Resultatet af disse lagttagelser er meddelt i Tabel 6. Som det ses af Tabellen, henstod Bærrene i det første Aar i et Døgn, i næste to, og i det tredje og sidste Aar tre Døgn. Bærrene, som blev anvendte til den Prøve, blev plukkede i almindelige $\frac{1}{2}$ kg Papæsker, og det blev nøje paaset, at alle Sorter var passende handelsmodne og ensartede. Bærrene henstod i et luftigt, men ret varmt Lokale, der nærmest maa siges at svare til Forhold, som der er i Butikker og Salgslokaler.

Af Tabellen ses det tydeligt, at der fra Aar til Aar kan

Tabel 6. Frugtens Holdbarhed.

Spangsbjerg 1926—28.

Navn	Efter Henstand				Brugelige Frugters Udseende efter Henstanden
	i Dage	pCt. brugelige Frugter			
		1926	1927	1928	
Spangsbjerg 5	1	44	76	94	smukke, friske, enkelte lidt bløde.
	2		46	80	smukke, friske, mat Farve, enkelte bløde.
	3			58	noget tørre og visne.
Spangsbjerg 4	1	36	74	98	smukke, friske, lidt blege og bløde.
	2		58	84	noget vissen og affarvet paa Liggefladen.
	3			56	tørre, noget visne.
Deutsch Evern	1	20	44	86	lidt bløde og lyse paa Liggefladen.
	2		34	54	bløde og lyse.
	3			28	tørre og visne.
Abundance	1	50	92	90	friske, enkelte med lidt vissent Udseende.
	2		58	86	lidt bløde, mat Farve, lidt vissen.
	3			70	tørre, stærkt visne.
Frau Dir. Echtermeyer	1	50	90	98	smukke, friske, skinnende røde.
	2		70	76	smukke, friske, lidt graaligt vissent Udseende.
	3			34	ret friske, lidt visne og tørre.
Späte von Leopoldshall	1	54	72	88	smukke, friske, skinnende Farve, enkelte lidt bløde.
	2		64	72	smukke, friske, lidt bløde.
	3			44	ret friske, men lyse og affarvede paa Liggefladen.
Laxtons Utility	1	62	100	84	friske, mange lidt visne og tørre.
	2		78	62	matrøde, meget visne.
	3			30	meget visne, uden Værdi.
Elefant	1	40	38	74	smukke, men noget bløde ved Bægeret.
	2		22	50	noget visne og ret mange bløde.
	3			0	alle raadne.

være stor Forskel paa de afplukkede Bærs Holdbarhed. I 1926 var Bærrene gennemgaaende af ringe Holdbarhed. Omkring 50 pCt. var værdiløse efter en Dags Henstand. I de to følgende Aar var Holdbarheden derimod betydelig bedre som Følge af bedre Vejr i Plukketiden. Tallene viser tillige, at Deutsch Evern og Elefant er af relativt ringe Holdbarhed. De øvrige Sorter er gennemgaaende ret ens i Holdbarhed, men bedømt ved Udseendet, der her som saa mange andre Steder bliver et Forhold af stor Betydning, har følgende tre Sorter holdt Farven og det

friske Udseende bedst, nemlig: Späte von Leopoldshall, Spangsbjerg 5 og Frau Dir. Echtermeyer. Se de Optegnelser, der er vedføjet Tallene over Holdbarhed.

Kort Beskrivelse af de prøvede Sorter.

Spangsbjerg 5 er tiltrukket paa Forsøgsstationen ved Spangsbjerg i 1921. Sorten har en meget kraftig og robust Vækst. Bladene er store, grønne til lidt lysegrønne. Bladfylden er stor med noget aabne Rosetter. Blomsterstænglerne er kraftige, udbredt grenede og stikker skraat frem mellem Løvet. Blomsterne er store, tvekønnede, men med forholdsvis faa Støvdragere.

Frugterne er store til meget store, aflange, lidt halsede og nærmest kileformede med noget riflet Overflade og skinnende klar, rød Farve. Smagen er noget tør, men meget mild, Bærrene synes at egne sig meget godt til Forsendelse, da de har en fast Overhud, saa de taaler en Del Tryk, uden at der fremkommer Trykpletter. Sorten har størst Betydning, hvor der dyrkes Jordbær med Forsendelse for Øje. Den er ret vinterfast og giver under gode Forhold et stort Udbytte. Sorten blev udbudt til almindelig Dyrkning i Efteraaret 1930 under Navnet Spangsbjerg 5.

Spangsbjerg 4, Koral, er ligeledes tiltrukket ved Spangsbjerg i 1921. Den ligner Abundance, men har kraftigere Vækst og større Bladfylde. Løvet danner tætte, bladrige Rosetter af mørkegrøn Farve. Smaabladene er forholdsvis smaa og rundagtige. Blomsterstænglerne er meget stærkt forgrenede og lange, saa Blomsterne er hævede op over og omkring Løvet. Blomsterne er meget smaa og fremkommer i temmelig stor Mængde over en forholdsvis lang Tid. Bærrene er som Regel runde til lidt fladrunde, middelstore og bliver oftest større end hos Abundance. De er syrlige og meget saftige. Farven er skinnende koralrød, Huden er tynd og temmelig skør. Bægeret løsner vanskeligt fra Frugtbunden. Sorten har i Forsøget givet noget større Udbytte end Abundance.

Da Sorten kun har været prøvet ved Spangsbjerg, vil den ikke blive udbudt til Dyrkning, før den yderligere er prøvet i en ny Serie Sortsforsøg.

Deutsch Evern er en meget udbredt og kendt Sort, der fremdeles er den tidligste og mest yderige af de tidlige Sorter. Den er beskrevet i Tidsskrift for Planteavl, 27. Bind, Side 638.

Abundance er ligeledes en velkendt Sort og meget værdifuld som Syltebær. Sorten er ligesom den foranstaaende beskrevet i Tidsskrift for Planteavl, 27. Bind, Side 639.

Frau Dir. Echtermeyer er en nyere tysk Sort, som er tiltrukket paa Dahlem ved Berlin.

Væksten er kraftig og tæt busket. Bladene mat mørkegrønne. Blomsterstandene er kortstilkede, og saavel Blomster som Frugter sidder for det meste skjult under Løvet. Frugterne er store til middelstore, faste, mørke, lidt matrøde. Bægeret noget fastsiddende. Bærrene modner over en kort Periode. Sorten har ikke givet saa stort et Udbytte som Abundance, og der er næppe Grund til at ombytte disse to Sorter, da Abundance, særlig hvor Jorden ikke er for tør, er af bedre Kvalitet som Syltebær.

Späte von Leopoldshall, kendt tysk Sort, der ogsaa tidligere har deltaget i Forsøgene paa Stationerne og er beskrevet i Tidsskrift for Planteavl, 27. Bind, Side 640. Sorten er meget sildig og giver derfor som Regel det bedste Udbytte i Aar, hvor Høsten falder tidligt. I meget strænge Vintre er den ikke fuldt haardfør. Bærrene er meget store og vel-smagende og egner sig godt til Spise- og Dessertfrugt.

Laxtons Utility, en engelsk Sort af kraftig og sund Vækst og meget haardfør. Løvet af kraftig, mørkegrøn Farve og samlet i tætte, fyldige Blokke. Blomsterne er smaa og Blomsterstænglerne korte. Saavel Blomster som Frugter er til Dels skjulte af Løvet. Bærrene er middel til smaa, noget ujævne. Farven en uanselig, mat lyserød. Sorten egner sig næppe til Handelsfrugt, da Bærrene er blegrøde og smaa. De slipper let fra Bægeret. Til privat Brug under meget ugunstige Vækstkaar med Fare for Bortfrysning om Vinteren bør Sorten muligvis prøves, men den vil dog næppe klare sig bedre end Abundance.

Elefant er en tysk Sort af ukendt Oprindelse. Den blev for faa Aar siden stærk opreklameret som meget storfrugtet og yderig. Væksten er middel. Løvet er mørkegrønt med middel Bladfylde. Bærrene er af en ejendommelig glinsende rød til brunrød Farve, medens Smaanødderne er meget lyse. Derved faar Frugterne en ejendommelig Farvetone. Formen er regelmæssig rund til fladrund. Smagen er meget fyldig med fin Aroma. Dens Ydeevne har baade ved Blangsted og Spangshjerg været meget lille.

Laxtons Leader var, som tidligere nævnt, med i Forsøgene

i de to første Aar, men i den haarde Vinter 1929 frøs Planterne bort, hvorfor Sorten ikke er medtaget i Opgørelsen. Væksten er middel til svag. Frugterne er meget store, nærmest kileformede, noget uregelmæssige, faste og lidt tørre med god Aroma. Sorten har sikkert ingen Betydning i Erhversgartneriet, da dens Overvintring synes at være usikker.

Oversigt.

Som allerede fremdraget, hører de to gamle og velkendte Sorter, Deutsch Evern og Abundance, fremdeles til de bedste Jordbærsorter. Der er endnu ikke fremkommen nye Sorter, som overgaar Deutsch Evern i Tidlighed og Ydeevne, og anvendt som tidlig Sort saavel til Friland som til Drivning er det stedse den mest fordelagtige Sort at dyrke. Ingen af de øvrige i Forsøget prøvede Sorter har nogen Interesse til tidlig Brug, da det enten er middeltidlige eller sildige Sorter. Abundance er ogsaa fremdeles det bedste Syltebær, men det vil dog sikkert være klogt at begrænse Dyrkningen af den Sort noget, saaledes at den fortrinsvis dyrkes paa passende dybmuldet og fugtig Jord og under Forhold, hvor der er gode Betingelser til Stede for Afsætning af Syltebær.

Tabel 7. Oversigt over Udbyttet.

Navn	Udbytte i kg pr. Ar (100 m ²)								Forholdstal for Udbytte, 2- og 3-aarige Planter		
	Spangsbjerg				Blangsted				Spangsbjerg	Blangsted	begge Forsøgssteder
	Gns. 1926 og 29, 1-aarige	Gns. 1927 og 30, 2-aarige	1928, 3-aarige	Gns., 2- og 3-aarige	1927, 2-aarige	1928, 3-aarige	Gns., 2- og 3-aarige	Gns., 2- og 3-aarige, begge Forsøgssteder			
Spangsbjerg 5	13.1	134.8	53.7	94.3	92.0	19.1	55.6	74.9	144	82	112
Spangsbjerg 4	9.1	105.4	41.3	73.4	—	—	—	—	112	—	—
Abundance	14.0	88.0	42.7	65.4	59.1	76.7	67.9	66.7	100	100	100
Deutsch Evern	6.5	127.5	20.5	74.0	58.6	51.3	55.0	64.5	113	81	97
Laxtons Utility	8.9	76.2	44.5	60.4	62.8	68.7	65.8	63.1	92	97	95
Frau Dir. Echtermeyer	10.1	96.7	37.8	67.3	48.7	37.6	43.2	55.2	103	64	83
Späte von Leopoldshall	12.9	83.2	34.0	58.6	45.7	44.2	45.0	51.8	90	66	78
Elefant	9.8	64.8	15.7	40.3	46.5	28.2	37.4	38.9	62	55	58

Muligvis vil den nye Sort, Spangsbjerg 4, med Tiden fortrænge Abundance noget som Syltebær, da den er kraftigere

af Vækst og bedre taaler nogen Tørke, uden at Bærrene derved bliver smaafrugtede som Abundances.

Spangsbjerg 5 giver under gode Forhold et stort Udbytte, og da Bærrene er store og ret holdbare samt af god Farve, har den en Del af de Egenskaber, som maa forlanges af en Sort, der skal anvendes til Storkultur, særlig med Forsendelse for Øje.

Frau Dir. Echtermeyer kan i gode Aar give omtrent samme Udbytte som Abundance, men den er ikke saa haardfør som denne. I Aar med vanskelige og strænge Vintre og anvendt som Syltebær kommer den næppe paa Højde med Abundance, der er bedre farvet og lettere at afhase efter Plukningen.

Späte von Leopoldshall er en meget storfrugtet og sildig Sort. I ugunstige og strænge Vintre er Sorten ikke helt haardfør.

De to Spangsbjerg-Sorters Fremkomst og Oprindelse.

I det Forædlingsarbejde med Køkkenurter og Bærfrugt, der i Aarene siden 1919 har været foretaget ved Spangsbjerg, har Jordbærrene gennemgaaende været vist den største Opmærksomhed. Og siden 1919 har der næsten aarlig været et nyt Hold Frøplanter til Observation. De første orienterende Krydsninger, som blev foretaget, var mellem *Fragaria vesca* og de almindelige storfrugtede Sorter. Det viste sig imidlertid ved disse Krydsninger, at selv om der ofte fremkom interessante Udspaltninger i baade første Generation og de følgende, var der ikke blandt dette stærkt varierende Afkom Planter, der dyrkningsmæssigt set betød noget Fremskridt.

Disse indledende Arbejder førte ikke til andet positivt Resultat end et forøget Kendskab til den rent praktiske Fremgangsmaade ved selve Krydsningen, Frøsaaning og Behandling af de smaa Frøplanter.

Selve Krydsningen udføres lettest paa den Maade, at de Planter, som skal anvendes hertil, indpottes og stilles i et køligt Drivhus. Saa snart Blomsterknopperne er passende store, aabnes disse forsigtigt, og Støvdragerne fjernes. Blomster, som skal anvendes til Bestøvning, lægges frem i Solen, lige før Blomsterne er begyndt at aabne sig. Man er derved sikker paa, at Insektbesøg ikke har tilført Blomsten fremmed Støv. Paa de Planter, der skal bestøves, udtlyndes Blomsterstandene saaledes, at hver Plante faar Lov at beholde 7—10 Blomster.

Naar Blomsterknopperne er ret store, kan Bestøvningen godt udføres umiddelbart efter at Støvdragerne er fjærnede. Derefter ombindes Blomsterne med en lille Pergamentpose. Som Regel sætter de bestøvede Blomster let og godt an, og der kan med Lethed avles omkring 50 Frø af en enkelt Frugt.

Naar Bærrene er rigtig godt gennemmodnede, skrælles Huden af Frugterne og lægges til Tørring paa Trækpapir. Med Hensyn til Saaningen kan der gaas to Veje. Enten kan Frøet saas straks efter Modningen eller gemmes til det følgende Foraar.

Drejer det sig om en ret stor Udsæd, er det mest praktisk at foretage denne om Foraaret, idet man da faar saa godt som alle Frøene til at spire samtidig. Udsaaes Frøet derimod samme Sommer, som det er høstet, vil der kun spire fra ca. en Tredjedel til Halvdelen af Frøet, og Frøkasserne maa da gemmes til Foraaret, hvor Resten af Frøet hurtigt spirer frem. Men dette medfører, at der bliver to Aargange af samme Frøudsæd, hvilket besværliggør Kontrollen og den senere Bedømmelse af Planterne.

Frøet saas enten i Skaale eller, hvis det er større Hold, i Frøkasser. Saasnart Planterne har naaet en passende Størrelse, d. v. s., at de foruden Kimbladene har 3—5 Løvblade, udpríkles de i Bænk. Her faar de Lov til at staa til omkring Begyndelsen af August, hvorefter de udplantes paa Blivestedet. Planterne maa udplantes med mindst 70 cm. Afstand paa hver Led. Det er meget vigtigt, at de faar en god Afstand for at undgaa, at Udløberne løber ind imellem hverandre, og for at hindre de kraftige og stærkt voksende Planter i at forulempe de svagere voksende.

Aaret efter Udplantningen vil de fleste Planter blomstre og sætte Frugt. Det er nu af den allerstørste Betydning, at der i de to Aar, Planterne staar til Observation, passes meget nøje paa med Opnoteringer vedrørende Vækst, Blomstring, Frugtansætning, samt Bærrenes Størrelse, Form og Farve m. m. Efter saaledes i to Aar at have gjort iagttagelser over Planterne kan man i det andet Bæreaar udvælge en Del af de mest lovende, som derefter formeres og udplantes i et orienterende Forsøg, hvori Deutsch Evern og Abundance er indlagt som Maalestok henholdsvis for Tidlighed og Ydeevne. I dette lille Forsøg, hvor der som Regel kan blive Planter til en Parcel

med 10 Planter af hvert Nummer, bliver Sorterne staaende i 2—3 Aar. Efter denne foreløbige Prøve kan der udskydes et meget stort Antal af Numrene. De, der bibeholdes, formeres nu til et større Forsøg med 3—4 Fællesparceller, og efter Afslutningen af dette Forsøg tages efter de foreliggende Resultater Bestemmelse om, hvorvidt nogen af de nye Sorter synes at have en eller flere saa fremragende Egenskaber, at de fortjener at indlægges i de egentlige Sortsforsøg, hvor Sorterne prøves paa flere Stationer samtidig.

De nu igennem en længere Aarrække fortsatte Undersøgelser over Frøplanter har bl. a. vist, at det er nødvendigt, at en Sort prøves i en Del Aar, inden den kommer saa vidt, at den indgaar i de egentlige Forsøg, og at der bør gaa en temmelig lang Tid, inden en ny Sort sættes i Handelen. Det har saaledes ikke helt sjældent vist sig, at et Nr. i de to første Aar kan være sundt og kraftigt og derefter i de følgende Aar angribes af forskellige Klorosesygdomme, eller i et meget tørt og varmt Aar falde for Angreb af Spindemider. Ligeledes skal saadanne nye Sorter ogsaa mindst have prøvet een vanskelig Vinter, for at der kan være nogen Sikkerhed for deres Eyne til at modstaa særlig langvarig Frost og Kulde.

Efter at de før nævnte indledende Krydsningsforsøg var afsluttede, blev der paabegyndt nogle Undersøgelser over en Del Sorters Nedarvningsforhold. Formaålet med disse Undersøgelser var at søge at komme til Klarhed over, hvilke Sorter der er bedst egnede til Krydsning. Dette lader sig imidlertid vanskeligt gøre, men en Del Oplysninger og Slutninger kan drages ud fra en simpel Analyse af Afkom efter selvbestøvede Planter. Naar man har et saadant Afkomshold paa nogle Hundrede Planter af en Sort, vil der gennem disse Planters Udvikling kunne faas et Indblik i vedkommende Modersorts Nedarvningsforhold. Forholdet kan meget vel ligge saaledes, at en given Sorts Fremtonings- og Anlægspræg er meget forskellige, d. v. s., at en god og yderig Brugssort ingenlunde behøver at være en god Sort, hvad Nedarvningsevne angaar.

Vælges til Krydsning to Sorter, hvis Nedarvningsforhold er ganske ukendte, vil det i langt højere Grad bero paa et Lykketræf, om der blandt de fremkomne Planter findes noget værdifuldt. I hvert Fald maa der da regnes med baade megen Held og et meget stort Afkomshold.

Selv ved maaltbevidste og metodisk tilrettelagte Krydsninger maa der regnes med et ret stort Plantetal, omkring 2000—10000, forinden man har Mulighed for at kunne pille en Plante fra, der er af blivende Værdi.

Til de før nævnte Undersøgelser over Afkom, fremkommet ved Selvbestøvning, blev der udvalgt følgende 9 Sorter, der baade omfattede tidlige og sildige, kraftigt og svagt voksende Sorter, nemlig: Deutsch Evern, Späte von Leopoldshall, Königin Luise, Weserruhm, Abricose, Miss Phemie, Ohne Bedenken, Vicomtesse Héricart de Thury og Rotkäppchen.

Isoleringen af Planterne blev udført paa den Maade, at en Plante af hver af de før nævnte Sorter blev lukket inde i en lille Kasse med finmasket Tarlatan. Isoleringen gav da bl. a. ogsaa det Resultat, at forannævnte 9 Sorter alle satte Frugt og viste sig at være selvfrtile.

Da Frøplanterne blev udplantede, frembød de i de følgende to Aar et meget interessant Skue. Blandt andet kom det stærkt og tydeligt frem, at der for største Delen var stor Lighed mellem Planterne inden for hvert Hold. Det kan bedst betegnes ved Ordet Søskenlighed, hvor de enkelte Individuer nok er forskellige, men alligevel i store Træk har noget tilfælles i Fremtoningspræget.

Af hvert Hold blev der fra 100 til 150 Frøplanter, som var til Observation i to Aar, 1922—23.

De foretagne Optegnelser over Frøplanterne kan i Hovedtrækkene sammenfattes i følgende:

Königin Luise (Selvbestøvning). Ret stærkt varierende og ikke megen Lighed med Modersorten, men gennemgaaende af svag og lav Vækst. Ca. Halvdelen af Planterne lignede Modersorten i at have stive, oprette Blomsterstande, medens de øvrige havde mere spredte og lavere Blomsterstængler.

En Plante blev udtaget til videre Iagttagelse.

Späte von Leopoldshall (Selvbestøvning). Meget ensartet og kraftig i Vækst, lignede gennemgaaende Modersorten meget i Vækst og Bladfylde, medens en Del af Planterne afveg fra denne i, at Blomsterne var meget smaa, nærmest som hos Abundance. 8 Frøplanter blev formerede til videre Iagttagelse.

Rotkäppchen (Selvbestøvning). Ret stærkt varierende, men dog gennemgaaende af samme Type som Modersorten med typiske, tynde Udløbere og spidstandede Blade.

Weserruhm (Selvbestøvning). Meget varierende baade i Vækst og Blomster. En Del stærkt grønne og buskede Planter.

Deutsch Evern (Selvbestøvning). Ret ensartede Planter, men gennemgaaende meget svagere end Modersorten.

Abricose (Selvbestøvning). Mange Planter lignede Modersorten i at have de for denne karakteristiske, spidstandede Blade. Blomsterne og Frugterne var meget smaa.

Ohne Bedenken (Selvbestøvning). Planterne meget varierende, men gennemgaaende af kraftig Vækst. Kun enkelte lave, forkrøblede Planter. Alle Planterne var meget smaafrugtede.

Vicomtesse Héricart de Thury (Selvbestøvning). Næsten alle Planterne var svage og smaafrugtede.

Af de fremkomne Frøplanter var 9 formerede til videre lagttagelse, deraf 8, som nedstammede fra Späte von Leopoldshall og 1 fra Königin Luise. Af disse er der senere udskudt 6 Numre, hvorefter der var 2 Numre tilbage, nemlig Nr. 4 og 5 af Holdet, der nedstammer fra Späte v. Leopoldshall. Disse to Numre er senere indlagt i Sortsforsøgene, og efter at disse var afsluttede, blev Nr. 5 i Efteraaret 1930 udbudt i Handelen under Navnet Spangsbjerg 5.

Efter de gennem disse Undersøgelser indvundne Resultater tyder det stærkt paa, at Späte v. Leopoldshall er en fortrinlig Sort at anvende til Krydsning, da det var den Sort, der gav de kraftigste og sundeste Planter. Ved de senere foretagne Krydsninger er Späte v. Leopoldshall i stor Udstrækning anvendt.

Foruden en Del mindre Krydsninger mellem Späte og andre Sorter blev der i 1923 foretaget Krydsning i større Udstrækning mellem Späte v. Leopoldshall, Abundance, Amazone og Deutsch Evern efter følgende Plan:

$$\text{Späte v. Leopoldshall} \times \begin{cases} \text{Abundance} \\ \text{Amazone} \\ \text{Deutsch Evern} \end{cases}$$

Af disse 3 Halvsøskendehold blev der undersøgt 10000 Planter, hvoraf der er enkelte, som tegner meget lovende, og det ser ud til, at Kombinationen Späte og Deutsch Evern vil give det bedste Resultat. Med Amazone som Moderplante fremkom

ogsaa en Del kraftige og sunde Planter, der gennemgaaende har store, men for bløde Bær.

Abundance gav gennemgaaende de daarligste Planter med lav og svag Vækst og meget smaa Frugter. Denne Sorts Egen-skaber med Hensyn til svag Vækst slog ved denne Krydsning meget stærkt igennem.
